

FANØ KOMMUNE RÅDHUSET
Skolevej 5
6720 Fanø

Torvegade 74, 6700 Esbjerg

Dato	3. juli 2020
Sagsbehandler	Mette Sejerup Rasmussen
Telefon direkte	76 16 51 25
Sagsid	18/10946

Dispensation fra naturbeskyttelsesloven til afgræsning og hegning af beskyttet hede og strandeng øst for Vesternasen, Fanø

Esbjerg Kommune giver hermed dispensation til hegning og afgræsning af et område med beskyttet strandeng, hede, overdrev og fersk eng på matr.nr. 20c, 47l, 57a, 57b, 89r, 89u, 89v, 97i, 99h, 99c, 107h, 109d, 118d, 121k, 121n, 178a, 181d, 181e, 181f, 234e, 235d, 235e, 360a, 483f, 483g og 424f Odden By, Nordby.

Arealerne ejes af Fanø Kommune, Fanø Jagtforening og af Jens Kristian Madsen og kan ses på vedlagte kortbilag.

Dispensationen gives på følgende vilkår, som skal overholdes ved udførelse af projektet:

1. Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet den 31. juli 2020.
2. Det forudsættes, at det ansøgte udføres som beskrevet i ansøgningmaterialet.
3. Eventuel kørsel i de beskyttede naturtyper i forbindelse med arbejdet skal ske på en sådan måde, at der ikke efterlades varige spor. Det kan f.eks. ske ved brug af køreplader, madrasser eller lign. hvis jordbunden er blød.
4. Der skal være tale om almindeligt kreaturhegn med op til 4 hegnstråde.
5. Ændring af hegnslinjen mellem mark 19-1 og 19-2 skal godkendes af Esbjerg Kommune, team Natur.
6. På mark 19-2 må udbinding af græssende dyr ikke ske før den 25. maj ved 1 ungkreatur/ha eller fra 5. juni ved 2 ungkreaturer/ha. 2 ungkreaturer svarer til 2 kalve, 2 kvier eller en af hver. Derudover svarer 2 ungkreaturer til hhv. 4 køer, 4 stude, 1 hest eller 8 får.
7. Græsningstrykket sættes til følgende maksimale værdier:
 - a) Mark 19-1: 0,75 SK/ha ved sommergræsning i 90 dage

- b) Mark 19-2: 2 SK/ha ved sommergræsning i 90 dage
 - c) Mark 19-3: 2 SK/ha ved sommergræsning i 21 dage
8. Der må ikke ske tilskudsfordring ud over almindeligt mineraltilskud.
 9. Der skal føres logbog over græsningen af arealerne. Af logbogen skal fremgå dato for ud- og indbinding på de enkelte marker, samt fremgå antal dyr og dyreart.
 10. Efter maksimalt 2 græsningssæsoner, skal græsningstrykket evalueres og evt. justeres. Esbjerg Kommune, Team Natur kontaktes mindst 3 mdr. før starten af 3. græsningssæson, for at få denne evaluering iværksat.
 11. Krydser hegningen stier skal offentligheden sikres adgang ved etablering af led, spang eller lign.
 12. Hvis græsningen ophører, skal Fanø Kommune tilse, at heget fjernes efter endt anvendelse.

Disse vilkår er stillet for at sikre og beskytte naturværdierne i området. Kontakt os meget gerne, hvis du ikke forstår der er tvivl om, hvordan vilkårene skal udføres eller overholdes.

Dispensationen er ikke længere gyldig, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra i dag eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Baggrund for dispensationen

Ansøgers oplysninger

Konsulent Kresten Skrumsager, har på vegne af Fanø Kommune den 19. februar 2020 søgt om lov til at hegne og græsse beskyttet hede, overdrev, eng og strandeng. Dispensationen er givet på baggrund af din ansøgning samt efterfølgende dialog omkring projektet

Du har oplyst, at der er modtaget tilsagn om hegning af tre områder på hhv. ca. 6,1 ha, 9,6 og 0,8 ha. Arealerne skal græsses af I/S Fanø Hereford i de tre sommermåneder, juni, juli og august. Arealerne ønskes afgræsset med kreatur eller heste med 1,2-2 SK/ha som gennemsnit, målet er synligt græsset d. 15.9.

Kommunens vurdering

Kommunen besigtigede arealet i 2015 og 2017 i forbindelse med naturkvalitetskortlægningen. Formålet med besigtigelsen var at undersøge naturforholdene på de beskyttede arealer, og bl.a. vurdere eventuelle plejemuligheder. Arealerne er delvist besigtiget af kommunen igen 5. maj 2020. Formålet med denne besigtigelse var at vurdere, om de besigtigelsesdata der foreligger for arealerne, er dækkende for de arealer denne dispensation gælder for. Arealerne er delvist besigtiget i 2017 af Miljøstyrelsen som led i NOVANA-programmet. Besigtigelsesdata og registrerede arter for de enkelte områder er offentligt tilgængelige gennem Miljøportalen.

De enkelte områder gennemgås her:

Mark 19-1

Marken er på ca. 6,1 ha og er ejet af Fanø Kommune, Jens Kristian Madsen, og Fanø Jagtforening. Marken berører matr.nr. 54a, 89v, 99c, 107h, 118d, 121k, 121n, 178a, 234e, 235e, 424f og 483f Odden By, Nordby.

Arealet er registreret som beskyttet hede, eng og lille del som overdrev. Det er delvist kortlagt som habitatnaturtyperne 2130 og 2140 (grågrøn klit og klithede). Ud fra besigtigelsen i 2017 er der for størstedelen af heden beregnet et naturtilstandsindex på 0,67, med et artsindex på 0,77. Heden beskrives som et hedeareal i kystnære klitter, hvor langt hovedparten består af græs- og lavdomineret hede med bølget bunke og rensdyrlav, med en forholdsvis artsrig og varieret urtevegetation. Overdrevet indgår i ovennævnte beskrivelse og er kortlagt som habitatnaturtype 2130 – grågrøn klit.

Engen er besøgt i 2015 og beskrives som et engareal mellem de lave klitter som bærer præg af tidligere mere intensiv engdrift. Arealet er domineret af almindelig hvene, kryb-hvene og især hunde-hvene samt knop-siv. På dele af arealet er høst-borst dominerende - andre steder vellugtende gulaks. Gråris blev alene registreret ved dokumentationscirklen. Der er beregnet et naturtilstandsindex på 0,67 med et artsindex på 0,73.

Ekstensiv græsning vil kunne sikre en forsat tilstedeværelse af lavtvoksende plantesamfund og medvirke til at bekæmpe invasive arter.

Mark 19-2

Marken er på ca. 9,6 ha og er ejet af Fanø Kommune, Jens Kristian Madsen, Henrik Christiansen, Erik Mathiasen, Palle Vestergaard Rasmussen, Gina Holm Rasmussen, Elsa Esbjerg Boysen, Stine Weiss Høgholt, Jan Flensted Poulsen og Fanø Jagtforening. Marken berører matr.nr. 20c, 47l, 89u, 89v, 97h, 97i, 107h, 109d, 181e, 181f, 235e, 235d, 360a og 483g Odden By, Nordby.

Arealet er registreret som beskyttet hede, strandeng, fersk eng og kanten af et par overdrev. Området er delvist kortlagt som habitatnaturtype 1330 (strandeng) og som en mosaik af habitatnaturtyperne 2130 og 2140 (grågrøn klit og klithede).

Ud fra besigtigelsen i 2017 er der for størstedelen af heden og overdrevet beregnet et naturtilstandsindex på 0,67, med et artsindex på 0,77. Heden beskrives som et hedeareal i kystnære klitter, hvor langt hovedparten består af græs- og lavdomineret hede med bølget bunke og rensdyrlav, med en forholdsvis artsrig og varieret urtevegetation.

Ud fra besigtigelsen i 2017 af strandengen, er der beregnet en naturtilstandsindex på 0,6 med et artsindex på 0,56. Strandengen beskrives som en del af en varieret strandeng med naturlig dynamik. Fin zoner og mange engmyretuer med rig vegetation samt de sjældne mosser *Tortella flavovirens* og *Hennedialla heimii*. Det sydøstlige hjørne, hvor marken ligger, har mere kulturpræg.

Engarealet beskrives som en klit-eng domineret af lyse-siv og alm. Hvene med et lavere parti med alm. star mos sydvest. Ud fra besigtigelsen i 2017 er der for engen beregnet et naturtilstandsindex på 0,75, med et artsindex på 0,78

Ekstensiv græsning vurderes at kunne løfte naturtilstanden på arealet ved at skabe mere dynamik og medvirke til at gøre engen mere egnet som yngleområde for arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Mark 19-3

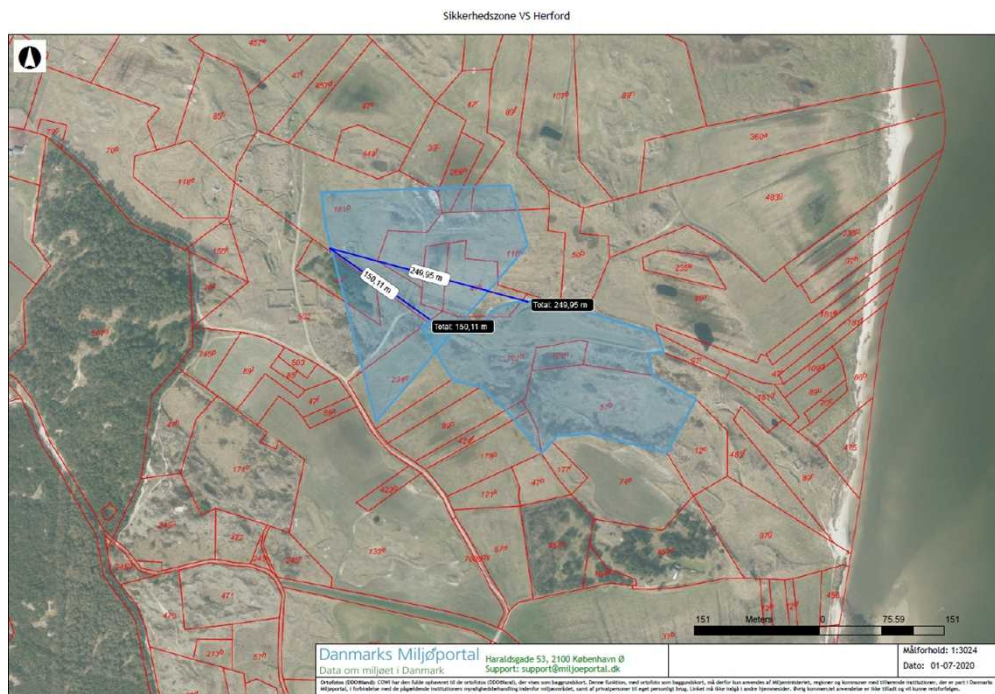
Marken er på ca. 0,8 ha og er ejet af Fanø Kommune. Marken ligger på matr.nr. 89r Odden By, Nordby.

Arealet er registreret som beskyttet hede. Det er delvist kortlagt som habitatnaturtyperne 2130 og 2140 (grågrøn klit og klithede). Ud fra besigtigelsen i 2017 er der for størstedelen af heden beregnet et naturtilstandsindeks på 0,67, med et artsindeks på 0,77. Heden beskrives som et hedeareal i kystnære klitter, hvor langt hovedparten består af græs- og lavdomineret hede med bølget bunke og rensdyrlav, med en forholdsvis artsrig og varieret urtevegetation.

Ekstensiv græsning vil kunne sikre en forsat tilstedeværelse af lavtvoksende plantesamfund og medvirke til at bekæmpe invasive arter.

Markerne er helt eller delvist beliggende indenfor strandbeskyttelseslinjen. Hvis hegningen har landbrugsmæssige formål, må der hegnes med sædvanlige lette trådhegn.

Den nærliggende skydebanes sikkerhedszone strækker sig ind over græsningsarealerne 19-1 og 19-2. Det er dog Fanø Jagtforenings og dyreholders vurdering, at der ikke er risiko for dyrenes sikkerhed i den forbindelse.

Kort nr. 1: Skydebanens sikkerhedszones udstrækning.

Af hensyn til ynglende engfugle, er der på mark 19-2 sat vilkår til sen udbinding. Kommer dyrene ud tidligere og med et højere græsningstryk, vil mange reder blive trampet i stykker.

Det nedsatte græsningstryk i forhold til at ansøgte er vurderet nødvendigt i forhold til ikke at overgræsse de næringsfattige naturtyper, der findes på markerne 19-1 og 19-3. Der er, til fastsættelse af græsningstrykket, taget udgangspunkt i "Vejledende græsningstryk for udvalgte naturtyper" af Rita Merete Buttenschøn¹

Naturbeskyttelsesloven indeholder et forbud mod at ændre beskyttede naturområders tilstand. Loven giver dog mulighed for, at kommunen i særlige tilfælde kan gøre undtagelser fra forbuddet.

Kommunen vurderer, at der i dette tilfælde er særlige forhold til stede, og at der kan gives dispensation til det ansøgte.

Der er i afgørelsen lagt vægt på at;

- der er tale om naturpleje, som forventes at medvirke til at højne naturtilstanden på arealet

Naturtyperne vil også fremover være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Fremtidige ændringer af naturtypernes må derfor ikke foretages uden en ny dispensation.

Dispensationen og de stillede vilkår er bindende for ejere og andre personer, som har rettigheder over arealet. Det er altid ejerens ansvar, at der ikke foregår ulovlige indgreb i den beskyttede natur.

Bruges arealet af en anden, for eksempel en forpagter, har brugeren også et ansvar for at overholde loven. Det er desuden ansøgerens pligt at oplyste eventuelle andre, der skal udføre arbejdet, om hvad der står i dispensationen.

Natura 2000 og særligt beskyttede arter

Arealet ligger i Natura 2000-område. Det drejer sig om habitatområde nr. 78 – Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde og fuglebeskyttelsesområde nr. 53 – Fanø.

En ekstensiv afgræsning af arealerne, hvor der med sen udbinding på strandengen tages hensyn til ynglende engfugle, vurderes at kunne understøtte de lysåbne naturtyper der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Ved af afgræsse arealerne ekstensivt forhindres tilgroning og afgræsningen kan ydermere være medvirkende til, at invasive arter, som rynket rose, bekæmpes.

Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for de særligt beskyttede dyre- og plantearter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Det skyldes, at arealet ikke vurderes at være yngle- eller rastested for de særligt beskyttede arter, ud over muligvis spidssnudet frø og strandtudse. Detaljeret kendskab til de enkelte arters forekomst i området haves dog ikke.

¹ R. M. Buttenschøn, IGN, Københavns Universitet, Dec. 2014.

Hegning og græsning, vurderes dog ikke at forringe levevilkårene for hverken spidssnudet frø eller for strandtudse, da deres nedgravede rastesteder ikke bliver ødelagt af græsningen.

Lovgrundlag og andre tilladelser

Dispensationen er givet efter § 65, stk. 2, jf. § 3 i naturbeskyttelsesloven, lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019.

Denne dispensation fra naturbeskyttelsesloven fritager ikke dig fra at skulle indhente tilladelse til forhold som reguleres af anden lovgivning. Hvis dele af projektet kræver andre tilladelser, skal du huske at søge om tilladelse til dem.

Det kan for eksempel være hvis:

- Der vil blive ledt grundvand ud i vandløb.
- Der foretages ændringer i grøfter, rørledninger eller dræn, så der opstaves vand på andres ejendom.
- Der flyttes jord mellem forskellige matrikler.

Hvis der skal udføres gravearbejde i forbindelse med projektet, kan du anmode Sydvestjyske Museer om en udtalelse om, hvorvidt arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af fortidsminder. Det står i museumsloven, at gravearbejde skal standses, hvis der under arbejdet findes spor af fortidsminder. Sker dette, skal Sydvestjyske Museer straks kontaktes. Læs mere på www.sydvestjyskemuseer.dk.

Klagemuligheder

Denne dispensation kan påklages af blandt andre arealets ejer og en række foreninger. Hvem der kan klage, og hvordan man bærer sig ad, er beskrevet i vedlagte klagevejledning.

Når klagefristen er udløbet, og der ikke er indkommet klager, kan projektet udføres. Hvis der bliver klaget over dispensationen, giver kommunen dig straks besked.

Hvis der er spørgsmål til dispensationen, kan jeg kontaktes på mail eller telefon som angivet øverst på første side.

Med venlig hilsen

Mette Sejerup Rasmussen
Biolog

Bilag:

Klagevejledning
Kort over det berørte areal

Kopi af dette brev er sendt til:

Fanø Kommune: (raadhuset@fanoe.dk).

Danmarks Naturfredningsforening: (dn@dn.dk) og (dnfanoe-sager@dn.dk).

Dansk Ornitologisk Forening: (natur@dof.dk) og (esbjerg@dof.dk).

Miljøstyrelsen: (mst@mst.dk).

Naturstyrelsen: (nst@nst.dk) og (blh@nst.dk).

Sydvestjyske Museer: (museum@sydvestjyskemuseer.dk).

Friluftsrådet: (kreds@friluftsradet.dk) og
(sydvestjylland@friluftsradet.dk).

Dansk Botanisk Forening (dbf.oestjylland@gmail.com).

Danmarks Sportsfiskerforbund: (post@sportsfiskerforbundet.dk),
(lbt@sportsfiskerforbundet.dk) og (vadehavet@sportsfiskerforbundet.dk).

Dansk Fritidsfiskerforbund: (teamstr@gmail.com).

Dansk Forening for Rosport: (dffr@roning.dk).

Dansk Kano og Kajak Forbund: (miljo@kano-kajak.dk).

Nationalpark Vadehavet: (vadehavet@danmarksnationalparker.dk).

Fanø Jagtforening v/formand Jesper Haurum: (jeh01873@gmail.com)

Jens Kristian Madsen, Midtbjergvej 14, 6720 Fanø: (jensfano@gmail.com)

Henrik Christiansen, Fyrrevej 5, 6720 Fanø

Erik Mathiasen, Gl. Vardevej 90, 1. -6, 6700 Esbjerg

Palle Vestergaard Rasmussen, Lodsvej 6, 6720 Fanø

Gina Holm Rasmussen, Lodsvej 6, 6720 Fanø

Elsa Esbjerg Boysen, Nr. Vognbjergvej 16, 6900 Skjern

Stine Weiss Høgholt, Nebelvej 39, 6623 Vorbasse

Jan Flensted Poulsen, Nebelvej 39, 6623 Vorbasse

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal senest være indgivet den 31. juli 2020, der er 4 uger efter offentliggørelse på kommunens hjemmeside.

Reglerne omkring klage er beskrevet i naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1.

Følgende kan klage over afgørelsen:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, samt
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

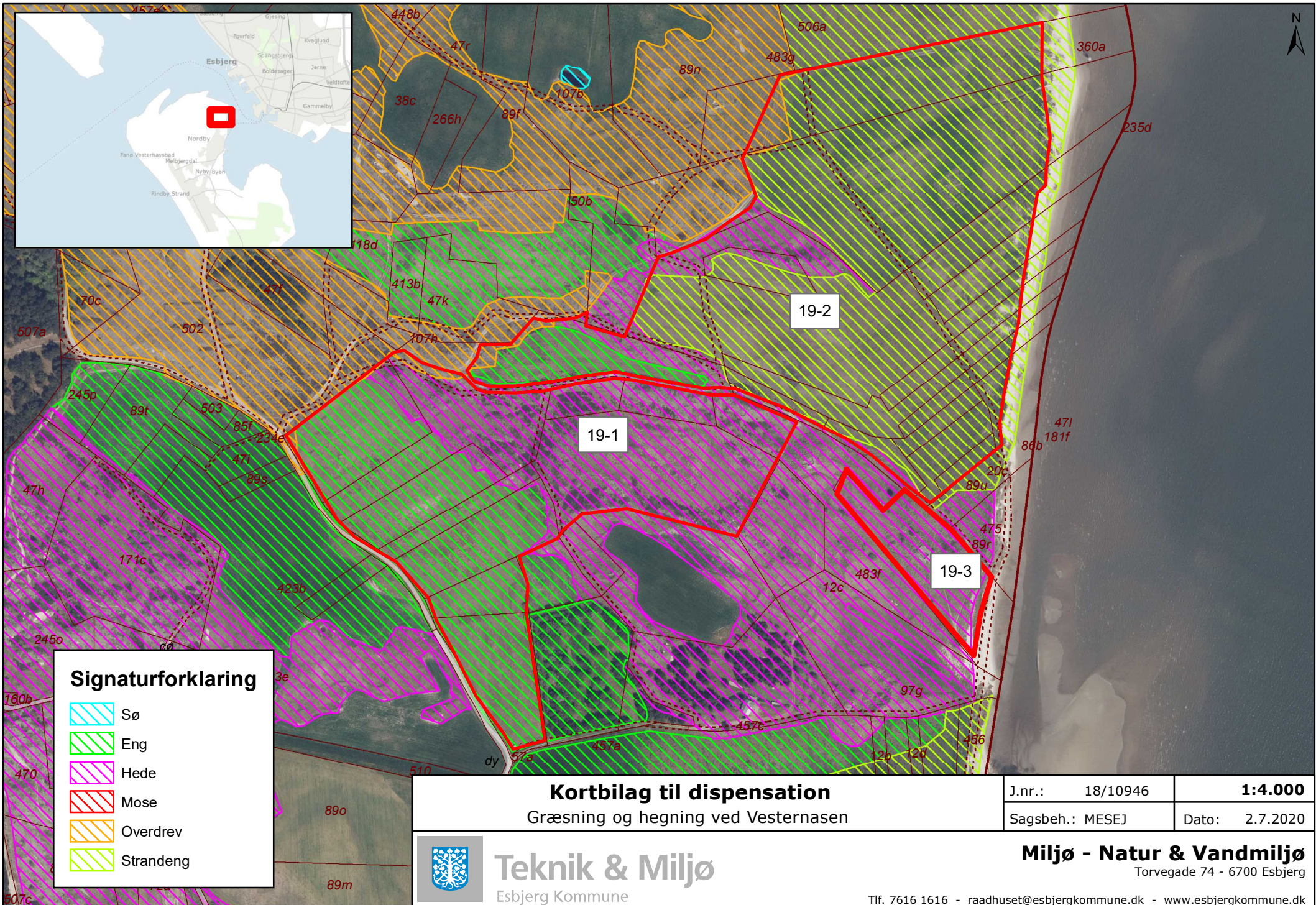
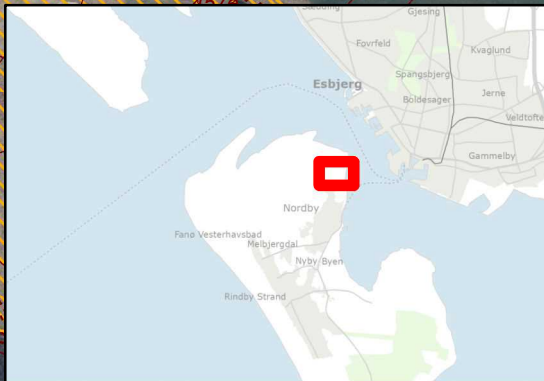
Hvis der bliver klaget over afgørelsen, får du omgående besked herom, og Miljø- og Fødevareklagenævnets endelige afgørelse må så afventes. Hvis der ikke bliver klaget, må dispensationen udnyttes, når klagefristen er udløbet.

Du klager via Klageportalen, som ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk - typisk med NEM-ID. Klagen sendes automatisk fra Klageportalen til os. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900,- for privatpersoner og på kr. 1.800,- for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Spørgsmål vedrørende gebyr rettes til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som du finder via Nævnenes Hus - www.naevneneshus.dk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning via mail til [Miljø- og Fødevareklagenævnet](mailto:Miljo-og-Foedevareklagenavnet@esbjergkommune.dk). Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

Du må ikke gå i gang med det projekt, som du har fået dispensation til, før klagefristen er udløbet. En klage over afgørelsen medfører desuden at du ikke må gå i gang med projektet, før klagen er behandlet af klagenævnet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra afgørelsen er bekendtgjort af kommunen eller - i forbindelse med klage - af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Signaturforklaring

- Sø
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng

Kortbilag til dispensation
Græsning og hegning ved Vesternasen

J.nr.: 18/10946	1:4.000
Sagsbeh.: MESEJ	Dato: 2.7.2020

Grundkort: © SDPE © Esbjerg Kommune, GIS. Luftfoto: © Cowi © Georeal.cz. Grundkort ikke nødvendigvis ajourført og målfast. Ingen retsmyndighed.